

ТЕМА:

«Музичні інструменти з кераміки Слобожащини кінця ХІХ – початку ХХІ ст.»»

Роботу виконала:
Одаренко Марія Ігорівна,
Вихованка гуртка «Гончарство, кераміка
та художня обробка пластичних мас»,
КЗ «ЦДЮТ №2
Харківської міської ради»
учениця 11 класу, ХГ № 39

Науковий керівник:
Подрезова Олена Степанівна,
Керівник гуртка «Гончарство, кераміка та
художня обробка пластичних мас»
КЗ «ЦДЮТ №2
Харківської міської ради»
Керівник гуртка - методист

Харків - 2020

особливості формотворення керамічної пластики зі звуковими пристосуваннями на теренах Слобожанщини від кінця ХІХ століття до наших днів.

Завдання:

1. Визначити поняття «Звукова керамічна пластика». Її історія виникнення та класифікація.

2. Визначити використання в обрядовості та побуті українців керамічної звукової пластики та керамічних музичних інструментів.

3. Зробити компонентний аналіз сучасної звукової кераміки, її спільні і відмінні риси з традиційною керамічною пластикою.

Керамічні іграшки з археологічних розкопок різних років.

Свистунці, XIV –XV ст., КЗ "Харківський історичний музей ім М.Ф Сумцова" (зліва, зверху)

Свистунці, приблизно XVII ст., смт Нова Водолага, з колекції народного фольклорно-етнографічного колективу "Вербиченька" (зліва, знизу)

Бичок, XVI ст, Чугуївський районний краєзнавчий музей (справа, зверху)

Свистулька, початок XVIII ст., Старий Оскіл (Справа, знизу)

ФОТО автора.

Фото 4. Свистунці. Глина, діплення, теракота. Пархоменко, Луганщина. Кінець XIX-поч. XX ст. Історико-меморіальний музей с.Пархоменко. Фото Людмили Меткої

Свистунці та калатальце

Бариня з куркою-свистком, вершник, кінець XIX ст., КЗ “Харківський історичний музей ім М.Ф Сумцова” (зліва). Фото автора, 2018 р.
Свистунці та брязкальце, кінець XIX ст., Старий Оскіл. Фото 2016 р.

Вироби гончарів Слобожанщини:
банки, миска, бранки, вазли пісні,
глиняні іграшки – свистунці,
кінь XIX – поч. XX ст.

Игрушки глиняные.
Найдены в слободе Казацкой.
Кон. XIX в.

гонка
18. XVIII ст

Територія Слобожанщини

Типологічні групи звукової керамічної пластики поширені на території Слобожанщині.

Аерофони

Ідіофони

**Свистуни
Окарини
Соловейки
Мисливські манки**

**Дзвіночки
Калатальця
(брязкальця)**

Аерофони

Свистунці закритого типу, які ліпляться на пальчику, чи паличці (м. Валки, Харківська обл.) Фото автора, 2018р.

- Свистунці закритого типу, які ліпляться методом “вареника” (с.Шарівка, Харківська обл.). Фото з архіву гуртка «Гончарство, кераміка та художня обробка пластичних мас»,
КЗ “ЦДЮТ №2”

Свистунці відкритого типу

Фігурки баринь з глечиком або гускою-свистком (м. Старий Оскіл)

Свистунець відкритого типу
(м. Котельва.,
Полтавська обл.) Фото
автора, 2019 р.)

“Соловейки”

Музей – садиба Миколи та Явдохи Пошивайлів,
фото 2016 р.

Окарини

1. Окарина. КЗ “Харківський історичний музей ім М.Ф Сумцова” Фото автора 2018 р.

2. Пташка – окарина. Білгородська обл., с. Немчіновка, XV ст. Фото з Інтернет-ресурсу.

МИСЛИВСЬКІ МАНКИ

- Мисливський манок на птахів. Тростянецький районий краєзнавчий музей., 2018 р.
- Фото автора

ІДІОФОНИ

Дзвіночки

1- Бронзові дзвіночки для скота; 2 - дзвоники в етностилі, м. Старий Оскіл; 3 - Фестиваль "Печенізьке поле", Харківська обл., Фото автора 2012 р.;

4 – Дзвіночки з приватної колекції гуртка «Гончарство, кераміка та художня обробка пластичних мас»,

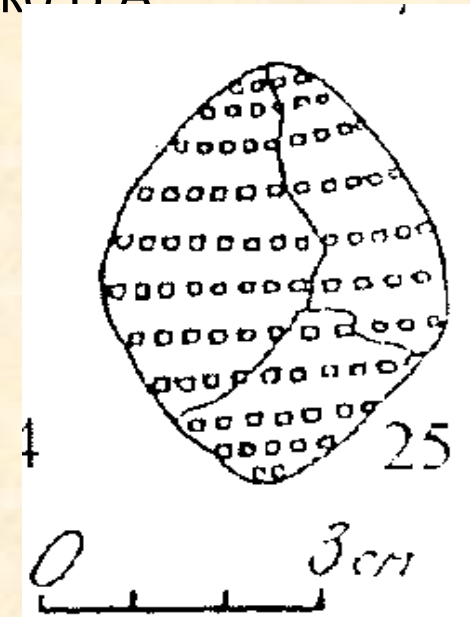
КЗ "ЦДЮТ №2" Фото автора 2017-2018 рр.

Каліта Галівця, Брязкальця,

ХИХИЧКИ

1. **Брязкальця**, Національний музей іграшки, м. Київ. Фото автора, 2017 р.
2. **Брязкальце**, Білгородська обл, м. Старий Оскіл, фото з Інтернет – ресурсу
3. **Дитяче глиняне брязкальце**. Донецьке городище, X ст., “Рождение Харькова”, Шрамко Б А

Декоративне оформлення звукової пластики

- Теракотова

- Мальована

- Частково полив'яна

- Полив'яна

**Колекція глиняної іграшки народного
фольклорно-етнографічного колективу
“Вербиченька”, смт Нова Водолага, Фото автора,
2018 р.**

Дякуємо за увагу

